

POUŽITÍ INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ STAVEBNÍ SPRÁVY V PŘECHODNÉM OBDOBÍ

Aleš Mácha

Článek se zabývá dopady tzv. legislativního bypassu, který vytváří právní předpoklady pro fungování informačních systémů stavební správy i s využitím stávajících lokálních systémů stavebních úřadů a orgánů územního plánování. Článek má za cíl vysvětlit principy legislativního bypassu a jeho dopadů do fungování stavebních úřadů a orgánů územního plánování.

Úvodem

Se spuštěním digitalizace byla spojena řada problémů. Z tohoto důvodu a po právní a technické analýze informačních systémů stavební správy vláda na svém zasedání dne 17. října 2024 projednala materiál s názvem „Zpráva o stavu digitalizace stavebního řízení, včetně návrhu dalšího postupu“. V návaznosti na tento materiál byla připravena novela nového stavebního zákona upravující fungování informačních systémů stavební správy, která vyšla ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv jako zákon č. 437/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Tímto zákonem byl do nového stavebního zákona vložen § 334b, který, obdobně jako jeho „předchůdce“ § 334a, zakotvuje tzv. přechodné období. Přechodné období je stanoveno rozdílně pro oblast územního plánování a pro oblast stavebního řádu. Přechodné období pro **oblast územního plánování je období do 30. června 2025*** a pro oblasti **stavebního řádu období do 31. prosince 2027**. Důvodem pro stanovení rozdílné-

ho přechodného období pro tyto oblasti je jiná připravenost a stav Národního geoportálu územního plánování (dále jen „NGÚP“) pro výkon působnosti orgánů veřejné správy pro oblast územního plánování a jiná připravenost systémů v oblasti stavebního řádu (Informační systém stavebního řízení, Evidence elektronických dokumentací, Evidence stavebních postupů, Informační systém identifikačního čísla stavby).

Legislativní bypass vytvořil právní předpoklady pro bypass technický, který bude v průběhu tohoto roku uváděn v život. Tento technický bypass mimo jiné například umožní propojení stávajících lokálních systémů s informačními systémy stavební správy, zejména s evidencí elektronických dokumentací.

Využití informačních systémů stavební správy v oblasti stavebního řádu

V přechodném období je ve vztahu k informačním systémům stavební správy v oblasti stavebního řádu pozastavena účinnost těchto ustanovení nového

stavebního zákona: § 173, § 180 odst. 2, § 181 odst. 2 a 3, § 267 odst. 5, § 272 odst. 3 až 5 a § 273 odst. 2. Zároveň § 334b odst. 4 stanoví, že v přechodném období lze využít i jiné informační systémy pro výkon působnosti stavebního úřadu podle stavebního zákona. Co to tedy znamená?

Po celou dobu přechodného období bude možné ve smyslu § 172 nového stavebního zákona podávat žádosti vůči stavebním úřadům a dotčeným orgánům prostřednictvím Portálu stavebníka. Dokumentaci zpracovanou projektantem bude ale i nadále nutné vložit do Evidence elektronických dokumentací. Pokud půjde o dokumentaci, která nemusí být zpracovaná projektantem, i nadále jí do evidence elektronických komunikací vloží stavební úřad nebo dotčený orgán. V přechodném období budou také stavební úřady a dotčené orgány komunikovat (resp. doručovat si písemnosti) nikoliv prostřednictvím Evidence stavebních postupů, resp. Informačního systému stavebního řízení, ale podobně jako do 30. června 2024 prostřednictvím datových schránek.

*Není ale vyloučeno, že toto období nebude prodlouženo. Vše bude záviset na stavu a dodání Národního geoportálu územního plánování.

Lze tedy shrnout, že v přechodném období zůstávají jako povinně využívané informační systémy Portál stavebníka a Evidence elektronických dokumentací. Ostatní systémy stavební správy není nutné nijak používat, avšak to neznamená, že by tyto systémy byly vyřazeny z provozu. Tyto systémy budou i nadále funkční a bude možné s nimi i nadále pracovat. To se bude zřejmě týkat zejména stavebních úřadů těch obcí, které nevedou spisovou službu v elektronické podobě (srov. § 275 odst. 1 nového stavebního zákona). Předmětem technického bypassu je pak technické propojení lokálních systémů a informačních systémů stavební správy, resp. zejména Portálu stavebníka a Evidence elektronických dokumentací. Lze tedy shrnout, že v přechodném období jsou některé systémy stavební správy i nadále „povinné“ a u některých lze využívat i jejich lokální alternativu.

Využití informačních systémů stavební správy v oblasti územního plánování

Ustanovení § 334b je v oblasti územního plánování poněkud obsáhlejší, neboť územního plánování se týkají jeho odstavce 3 až 9. Na rozdíl od oblasti stavebního řádu je v oblasti územního plánování použit poněkud odlišný princip regulace vztahů. Propojení procesů podle nového stavebního zákona v oblasti územního plánování s NGÚP je totiž daleko větší než propojení procesů v oblasti stavebního řádu se systémy se stavebním řádem souvisejícími. Nový stavební zákon totiž předpokládá, že NGÚP slouží nejen pro ukládání všech dokumentů v oblasti územního plánování, ale také jako agendový informační systém, nebo jako nástroj evidence územně plánovací činnosti. Je to také nástroj, který slouží velmi významně pro účely zveřejňování dokumentů ve vztahu k veřejnosti či dotčeným orgánům.

Z tohoto důvodu úprava v § 334b ve vztahu k územnímu plánování upravuje nejen ustanovení, která se v přechodném období nepoužijí (§ 22 písm. c), § 23 odst. 2 písm. f), § 25 písm. f), § 105 odst. 2, § 108 odst. 3, § 113 odst. 6, § 128 odst. 2 věta druhá, § 130 odst. 3, § 267 odst. 5, § 269 odst. 4 a 5 a § 303 odst. 4),

ale i alternativní pravidla pro naplnění některých ustanovení nového stavebního zákona spojených s prací v NGÚP (viz § 334b odst. 5 až 8 nového stavebního zákona).

Jde-li o ustanovení, která jsou vyloučena z použití v přechodném období, jedná se primárně o ustanovení, která ukládají orgánům územního plánování vkládat údaje a dokumenty do NGÚP (§ 22 písm. c), § 23 odst. 2 písm. f), § 25 písm. f) a fakticky v rozsahu § 25 písm. f) i § 26]. Dále jde o ustanovení, která jako podmínku účinnosti územně plánovací dokumentace stanoví její zveřejnění v NGÚP a doručení veřejné vyhlášky o tom, že územně plánovací dokumentace nebo územní opatření byly vloženy do NGÚP spolu s uvedením adresy jejich uložení (§ 105 odst. 2, § 108 odst. 3, § 113 odst. 6, § 128 odst. 2 věta druhá). To mimo jiné znamená, že v přechodném období nabývá územně plánovací dokumentace v souladu s § 173 odst. 1 správního řádu účinnosti dnem doručení veřejné vyhlášky obce nebo kraje o vydání územně plánovací dokumentace nebo územního opatření.

V přechodném období se také nepoužijí ustanovení nového stavebního zákona, která se vztahují k povinnosti ukládat či evidovat údaje a dokumenty v NGÚP, případně funkcionalita tzv. „hlídacího psa“ pro dotčené osoby (§ 267 odst. 5, § 269 odst. 4 a 5). Poměrně neobvyklou specialitou je vyloučení přestupku podle § 303 odst. 4 nového stavebního zákona spočívajícího v nepředání územně plánovací dokumentace pořizovateli v jednotném standardu ve smyslu § 59 nového stavebního zákona a vyhlášky č. 157/2024 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu. To ale neznamená, že by projektant neměl povinnost odevzdat územně plánovací dokumentaci v jednotném standardu (§ 162 odst. 6 nového stavebního zákona), tuto povinnost i nadále má, nicméně její porušení nelze v přechodném období sankcionovat jako přestupek.

Nad rámec vyloučených ustanovení nového stavebního zákona lze v přechodném období ta ustanovení nového stavebního zákona, která nejsou výslovně vyloučena z použití v přechodném obdo-

bí, ale která jsou zároveň spojena s NGÚP, naplnit buď přímo s použitím NGÚP anebo alternativním způsobem podle § 334b odst. 4 až 8 nového stavebního zákona. Jde např. o povinnost zveřejnit dokument v NGÚP pro účely nahlížení do dokumentace ze strany veřejnosti (např. § 93 odst. 5 nového stavebního zákona). Územně plánovací dokumentaci lze proto zveřejnit buď v NGÚP nebo způsobem umožňujícím dálkový přístup.

V přechodném období také ministerstvo zajišťuje evidenci územně plánovací činnosti, přičemž je na něm, zda tak učiní prostřednictvím NGÚP nebo jiným způsobem.

Závěrem

Tzv. legislativní bypass ze své podstaty nevypíná informační systémy stavební správy ani v oblasti územního plánování ani v oblasti stavebního řádu. Legislativní bypass spíše nastavuje právní rámce pro souběžné používání jak centrálních státních systémů, tak systémů lokálních a vytváří prostor pro dopracování a ověření funkčnosti všech systémů předtím, než budou stanoveny jako jediné a obligatorní systémy pro výkon působnosti podle nového stavebního zákona.

Závěrem je také nutné upozornit na přechodná ustanovení, a to nejen k samotnému § 334b v jeho odstavci 10, ale také k samotnému zákonu č. 437/2024 Sb., kterým bylo toto ustanovení do nového stavebního zákona vloženo. Pro oblast stavebního řádu platí, že pokud bylo do konce přechodného období zahájeno řízení bez využití Informačního systému stavebního řízení a Evidence stavebních postupů, dokončí se toto řízení ještě mimo tyto informační systémy. V oblasti územního plánování takovéto ustanovení nenalezneme, tedy po konci přechodného období je nutné využívat NGÚP v plné míře bez ohledu na stav procesu.

Přechodné ustanovení v čl. II zákona č. 437/2024 Sb. pak stanoví, že všechny úkony, které byly učiněny před nabytím účinnosti zákona č. 437/2024 Sb., jsou považovány za souladné se zákonem, pokud byly i před nabytím účinnosti tohoto zákona učiněny v souladu s ním. Jinými slovy, toto přechodné ustanovení „legali-

zuje“ postup stavebních úřadů a orgánů územního plánování v přechodném období, pokud je činily i bez použití informačních systémů stavební správy.

Domníváme se, že z hlediska Ústavy a Listiny základních práv a svobod může toto přechodné ustanovení obstát pouze tehdy, pokud porušením právních

předpisů v době před legislativním bypassem nedošlo zároveň k významnému porušení práv dotčených osob. Ne každé porušení zákona či procesních pravidel totiž automaticky vede k nezákonnosti daného aktu, která musí vést k jeho zrušení ze strany nadřízeného orgánu nebo soudu. Porušení především procesních pravidel musí být totiž

takové intenzity, aby bylo způsobilé zasáhnout do práv a právem chráněných zájmů dotčených osob (srov. § 75 odst. 3 a 101d odst. 1 soudního řádu správního).

*JUDr. Aleš Mácha, Ph.D.
Legislativně právní odbor
Ministerstvo pro místní rozvoj*

ENGLISH ABSTRACT

The Use of Building Administration Information Systems in the Transition Period, by Aleš Mácha

The article deals with the impact of the so-called legislative bypass, which creates legal prerequisites for the operation of building administration information systems together with the use of existing local systems of building authorities and spatial planning authorities. The article aims to make people aware of the principles of legislative bypass and its impact on the functioning of building authorities and spatial planning authorities.